DIPLOMAŢIA MEDICALĂ CA INSTRUMENT AL SOFT POWER ÎN POLITICA EXTERNĂ A STATELOR: IMPLICAŢII PENTRU REPUBLICA MOLDOVA

Oleg RABOVILA

CZU: 327:61:004.056.5(478) rabovilaoleg@gmail.com

The study explores the role and position of medical diplomacy as a soft power tool in the foreign policy of states, analyzing examples from the USA, China, Cuba and the Republic of Moldova. The research includes a theoretical analysis, an evaluation of mechanisms and practices and offers recommendations for the use of medical diplomacy in the foreign policy of the Republic of Moldova.

Studierea impactului diplomației medicale ca instrument al soft power în politica externă a statelor este esențială în contextul contemporan. **Soft power** reprezintă un mijloc vital pentru asigurarea intereselor naționale și realizarea relațiilor internaționale. Prin intermediul instrumentelor soft, statele explorează noi posibilități de cooperare, consolidând stabilitatea, ordinea și pacea și creând o imagine favorabilă, pe plan internațional. Diplomația medicală, unul dintre instrumentele soft power, utilizate în politica externă a statelor, a devenit un catalizator pentru schimbările produse în relațiile internaționale, influențând mecanismele și modalitățile de interacțiune pe scena mondială. Pandemia de Covid-19 a subliniat importanța diplomației medicale, devenind un domeniu crucial pentru cooperarea internațională în protecția contra virusului, diseminarea metodelor eficiente de tratament, accelerarea descoperirii vaccinurilor, realizarea vaccinării și combaterea pandemiei.

Prin exemplele statelor, precum SUA, China și Cuba, diplomația medicală devine esențială pentru înțelegerea modului de utilizare a acestui instrument pentru a-și întări influența, a-și promova imaginea și a contribui la modelarea agendei globale. În contextul Republicii Moldova, diplomația medicală devine esențială pentru abordarea eficientă a problemelor de sănătate și pentru consolidarea politicii externe și a poziției țării pe plan internațional.

Relaţiile internaţionale contemporane înregistrează, sub impactul globalizării, un proces de redimensionare, care are drept consecinţă înlăturarea monopolului statului asupra politicii externe. Un şir întreg de actori statali şi nestatali încearcă să-şi promoveze interesele sale în exterior, iar soft power le oferă acestora multiple mecanisme de comunicare. În această situaţie, activităţile diplomatice, inclusiv şi diplomaţia medicală, sunt însoţite de un proces de comunicare, atât pe dimensiunea internă, cât şi pe cea externă, soft power având un rol deosebit.

În mediul internațional actual, *diplomația medicală*, un domeniu relativ nou al puterii soft, cu abordări și principii cu caracter universal, își găsește aplicare, într-o

formă sau alta, în mai multe sfere ale activității umane, inclusiv, constituind un instrument specific al *puterii soft* în asigurarea *politicii externe a statului.*

Analizând diplomația medicală ca instrument de soft power în politica externă a statelor, în special, cazurile SUA, RPC și Cuba, constatăm că implementarea strategiilor de politică externă ale acestor țări se bazează, în mare măsură, pe dispozițiile stabilite în dreptul internațional și integrate în legislațiile naționale privind asigurarea cu servicii medicale [1]. Totodată, caracteristicile instituționale și modalitățile de implementare variază în funcție de poziția internațională și de resursele disponibile ale fiecărui stat. *SUA*, liderul notoriu în utilizarea diplomației medicale, prin intermediul unor instituții precum Centrul pentru Controlul și Prevenirea Bolilor (CDC) și USAID, oferă un suport tehnic și financiar considerabil la nivel global. Aceste eforturi se bazează pe investiții substanțiale în sistemul medical, în inovații și dezvoltarea unor noi metode de diagnostic și tratament [2]. *RPC* folosește diplomația medicală ca parte a unei strategii de soft power mai largi, fiind activă și influentă în numeroase regiuni, inclusiv Africa și Asia[3]. China contribuie la construirea infrastructurii medicale și la formarea personalului medical în aceste zone [4]. ***Cuba***, cu un istoric de peste 60 de ani în diplomația medicală, a reușit să exporte servicii medicale în numeroase state, asigurând echipe medicale în situații de crize medicale și umanitare. Deși are resurse economice limitate, Cuba a manifestat solidaritate internațională și a contribuit semnificativ la îmbunătățirea sănătății globale [5].

Diplomația medicală a Republicii Moldova a cunoscut un impuls semnificativ de dezvoltare în perioada pandemiei de Covid-19 și continuă să se extindă prin diverse programe de stat, relații bilaterale și multilaterale. Aceasta joacă un rol important în consolidarea soft power și promovarea politicii externe și intereselor naționale ale țării. Acordarea de asistență medicală altor țări și participarea la inițiative medicale internaționale contribuie la îmbunătățirea imaginii țării și crearea unei percepții pozitive în comunitatea internațională.

Cercetând problematica în cauză, formulăm următoarele **concluzii:**

Diplomația medicală, ca parte componentă a puterii blânde, devine din ce în ce mai relevantă în gestionarea problemelor de sănătate, la nivel mondial, mai ales, în contextul ciocnirii statelor cu pandemia recentă, unde diplomația medicală, din abordare promițătoare, s-a transformat într-o componentă esențială a diplomației publice, contribuind enorm la depășirea celei mai mari provocări globale în domeniul sănătății, din ultimul secol.

Evaluarea complexă și detaliată a modului de plasare a sănătății globale în șirul priorităților comunității mondiale, a modalităților de promovare reușită de către statele, precum SUA, China și Cuba a intereselor sale naționale, atingând influența scontată prin intermediul diplomației medicale, cu impact major nu numai în domeniul medical, dar și social, economic, de securitate și menținere a păcii, devine deosebit de relevantă și pentru Republica Moldova, care se confruntă cu provocări semnificative în cadrul sistemului său de sănătate și politicii sale externe, evidențiindu-se necesitatea unei abordări eficiente a diplomației medicale pentru consolidarea poziției țării în peisajul internațional.

Diplomația medicală reprezintă un instrument vital pentru Moldova, o țară mică cu potențial neexplorat pe deplin, oferind oportunități pentru îmbunătățirea sistemului de sănătate, consolidarea relațiilor diplomatice și a securității țării. Diplomația medicală trebuie să devină un instrument de soft power important pentru Moldova, contribuind la extinderea relațiilor internaționale, consolidarea încrederii și promovarea valorilor comune ale UE, aducând astfel Republica Moldova mai aproape de aderarea la UE și menținerea unor relații pozitive cu alte state. În final, propunem următoarele **recomandări**:

- *Realizarea unei cooperări mai prolifice între Ministerul de Externe și Ministerul Sănătății ce ar duce la o eficiență mai sporită a diplomației medicale,* fiind binevenită dezvoltarea unei strategii comune de diplomație medicală, care să definească obiectivele, prioritățile și acțiunile concrete pentru promovarea sănătății și bunăstării populației, la nivel internațional.
- *Manifestarea unei atitudini mai prodigioase de instituire şi extindere a colaborării bilaterale și multilaterale a Republicii Moldova pe domeniul sănătăţii şi a ştiinţelor medicale din partea Ministerului de Externe,* fiind binevenite instituirea acordurilor și memorandumurilor în domeniu și punerea în acțiune a unor evenimente de domeniu medical, pentru promovarea imaginii Republicii Moldova.

Referinţe:

1. FIDLER, D. *Global health governance: overview of the role of international law in protecting and promoting global public health.* In: Discussion Paper, No. 3, 2002. [Accesat 17.04.2024]. Disponibil: https://cuts.top/GA6O
2. KICKBUSCH, I. *21st Century Health Diplomacy: A New Relationship Between Foreign Policy and Health.* In: Book: 21st Century Global Health Diplomacy, August, 2013. Accesat 29.01.2024]. Disponibil: https://cuts.top/IFkj
3. NYE, J. Soft *Power and Great-Power Competition. Shifting Sands in the Balance of Power Between the United States and China.* Springer, Cambridge: MA, USA, 2023, 208 p. ISBN 978-981-99-0713-7
4. ZHURAVLEVA, E. *Medical diplomacy as a soft power instrument of the PRC.* 2022. [Accesat 24.02.2024]. Disponibil: https://cuts.top/GA6w
5. PINEO, R. *Cuban Public Healthcare: A Model of Success for Developing Nations.* In: Sage Journal, Vol. 35, Issue 1, 2019. [Accesat 28.03.2024]. Disponibil: https://cuts.top/IFkU

Recomandat
***Veronica ROTARU**, dr., conf. univ.*